

Datum
2024-05-23Instans
Förskolenämnden

Förskolenämndens ledamöter och ersättare kallas härmed till sammanträde i Förskoleförvaltningen Olovsholmsgatan 32 Borgstena, **torsdagen den 30 maj 2024 kl. 16:00**

Budgetdagen inleds kl. 08:30 på Olovsholmsgatan 32 lokal Borgstena, buss tar oss sedan för lunch på Åhaga kl. 11:30. Eftermiddagen spenderas med studiebesök på Kärrabackan och Tallbackens förskola innan nämndsammanträdet börjar kl. 16:00.

Förskolenämndens sammanträde är öppet för allmänheten (utom vid ärenden som avser myndighetsutövning eller sekretess)

Andreas Ekström
Förskolenämndens Ordförande

Ina Furtenbach
Förvaltningschef

Förhinder anmäls alltid till Emelie Wigforss, 033 355046 eller via e-post: emelie.wigforss@boras.se

Mitt-S-samverkan har gruppmöte den 27 maj kl. 17:00, Olovsholmsgatan 32 Bredared 143. Meddela eventuellt förhinder till Andreas Ekström, tel. 0737-34 27 36.

Moderaterna och Kristdemokraterna har gruppmöte den 27 maj kl. 18:00, via Teams. Meddela eventuellt förhinder till Gunilla Christoffersson, tel. 0736-57 48 34.

Sverigedemokraterna har gruppmöte den 27 maj kl. 17:00, Olovsholmsgatan 32 Lugnet 318. Meddela eventuellt förhinder till Leif Häggblom, tel. 0702-65 50 98.

Ärende

1. Upprop och val av justerande ledamot och dennes ersättare
2. Godkännande av föredragningslista
3. Allmänhetens frågestund
4. Informationsärende – Förskolor på Sjöbo
Dnr 2024-00089 1.1.3.25
5. Tertialrapport 1 2024
Dnr 2024-00086 2.4.1.0
6. Granskning av försystem till ekonomisystemet i Borås Stad
Dnr 2024-00050 1.1.3.25
7. Anmälningssärenden 2024
Dnr 2024-00004 1.1.3.0
8. Redovisning av delegationsbeslut 2024
Dnr 2024-00005 1.1.3.0
9. Rapportering från kontaktpolitiker 2024
Dnr 2024-00006 1.1.3.25

Ina Furtenbach
Handläggare

Tertialrapport 1 2024

Förskolenämndens beslut

Förskolenämnden beslutar att godkänna tertialrapport 1 2024.

Ärendet i sin helhet

Förskolenämnden redovisar ett resultat på +3 328 tkr i förhållande till periodens budget. Nämndens buffert under året är 9 250 tkr och förväntas nyttjas under året. Nämndens prognos för helåret är enligt årsbudget.

På intäktsidan har bland annat statsbidrag varit högre än budgeterat. En del statsbidrag eller nivån på vissa statsbidrag var inte kända vid budgeteringstillfället. På kostnadssidan har utfallet under perioden varit något lägre än budgeterat för bland annat lokalhyror, kost och lokalvård samt köpta platser.

Förskolenämndens ram inför 2024 räknades ned med -2,3 % avseende volym, baserat på befolkningsprognos framtagen i april 2023. Antalet inskrivna barn i våra egna förskolor har under perioden januari-april varit 185 färre i snitt än under motsvarande period förra året. Antalet barn i fristående förskolor har varit lika många mellan perioderna. Även fristående pedagogisk omsorg ligger på samma nivå som förra året. Sammantaget, när även köpta och sålda platser till annan kommun räknas med, har Förskolenämnden betalningsansvar för 183 färre barn under januari-april 2024 än under motsvarande period 2023.

Prövning av barnets bästa

Kommuner har i skyldighet att beakta barnets bästa i beslut som rör barn. Ärendet i sig bedöms vara av ren administrativ art då, månadsuppföljningarna per april och augusti är nämndens rapport till Kommunfullmäktige. I nämndens tertialuppföljning framgår analys av ekonomi och verksamhet samt måluppfyllelse. Barnperspektivet beaktas löpande inom de områden som rapporten berör.

Beslutsunderlag

Tertialrapport 1 2024 Förskolenämnden

Samverkan

Ärendet har varit föremål för samverkan på FSG via mail.

Beslutet expedieras till

Kommunstyrelsen

Andreas Ekström
Ordförande

Ina Furtenbach
Förvaltningschef

Tertial 1 2024

Förskolenämnden

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Nämndens uppdrag och ansvar	3
2.1 Nämndens grunduppdrag, väsentliga händelser	3
2.2 Nämndens indikatorer och uppdrag kopplade till grunduppdraget	7
2.3 Verksamhetsmått	8
2.4 Uppdraget som arbetsgivare	8
2.5 Mänskliga rättigheter	9
3 Intern kontroll	9
3.1 Kontrollmoment som följs upp varje månad, kvartal eller tertial.....	10
3.2 Åtgärder för att minimera risker med hög riskbedömning	10
4 Resurser	10
4.1 Nämndens verksamhet 1.....	10
5 Investeringar	13
5.1 Sammanställning Investeringsvolymer	13
5.2 Investeringar, årliga anslag	13
5.3 Investeringar som löper över flera år	13

1 Inledning

Förskoleförvaltningens viktigaste uppdrag de kommande åren är att fortsätta arbetet med att skapa en likvärdig förskoleverksamhet med god kvalitet. Enligt förskolans läroplan ska förskolan lägga grunden för ett livslångt lärande i en verksamhet som är rolig, trygg och lärorik för alla barn. Förskolan arbetar utifrån två parallella styrmodeller, den kommunala och den statliga styrningen.

Förskolenämnden har i budgeten för 2024 identifierat fyra prioriterade utvecklingsområden. Dessa är framtagna i det systematiska kvalitetsutvecklingsarbetet av verksamhet och nämnd tillsammans.

- Likvärdighet i kvalitet
- Arbetsmiljö och kompetensförsörjning
- Barn i behov av särskilt stöd
- Områden med särskilda utmaningar

Förvaltningen har också tagit fram en övergripande verksamhetsplan för 2024 där dessa prioriteringar återfinns och konkretiseras i planerade insatser. Varje funktion och förskola tar utifrån den övergripande verksamhetsplanen fram en egen verksamhetsplan för att ytterligare realisera i praktisk handling hur de kan arbeta med de utvalda utvecklingsområdena.

2 Nämndens uppdrag och ansvar

2.1 Nämndens grunduppdrag, väsentliga händelser

Förskoleverksamhet

Utbildning bedrivs dagligen på alla förskolor utifrån gällande styrdokument såsom skollag, läroplan för förskolan och aktuella verksamhetsplaner. Den verksamhet som möter barnen på varje förskola läggs upp, följs upp, dokumenteras och utvecklas av förskolornas personal under ledning av rektor. Personalens kompetens är den främsta kvalitetsfaktorn och avgörande för barnens framtida utveckling och lärande. Kvalitet uppstår varje dag i mötet mellan barn och personal och det är där utveckling sker. Därför är kompetensutveckling basen för det kvalitetshöjande arbetet. Under perioden har en insatsöversikt tagits fram för nästa läsår. Prioriterade områden för insatser är det språkutvecklande arbetet och barn i behov av särskilt stöd. I insatsdialoger planeras kompetensutvecklingsinsatserna för varje förskola inför kommande läsår.

1. Likvärdighet

Under perioden har olika insatser genomförts på förskolorna för att öka pedagogers kompetens och genom det öka likvärdighet i kvalitet. Det har bland annat handlat om lärmiljö, högläsning, systematiskt kvalitetsarbete, handledning av specialpedagoger och stöd av HR och ekonomi. Rektorer har under perioden analyserat sina förskolors kvalitet och behov av utveckling i syfte att nå en högre och mer likvärdig kvalitet i utbildningen. Denna analys kommer senast i juni att dokumenteras i en verksamhetsplan.

Systematiskt kvalitetsarbete

Under årets första kvartal har förvaltningen bjudit in rektorer till en återkoppling av kvalitetsrapporten om utveckling och lärande. Rapporten med komplettering av forskning och möjlighet till dialog mellan rektorer gav dem möjlighet att dels sprida goda exempel och dels att problematisera kring viktiga frågeställningar. Deltagande rektorer uppfattade mötet som intressant och givande. Dessa återkopplingar är viktiga i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete för att alla nivåer i styrkedjan ska få samma bild av kvaliteten i förskoleutbildningen.

Under perioden har Skolinspektionen granskat Förskolenämndens tillsyn bland annat utifrån hur vi hanterar ägar- och ledningsprövningen. Beslutet från Skolinspektionen var positivt och det fanns inga

synpunkter på nämndens arbete.

Förvaltningen har under dessa månader tagit del av den kartläggning av svenska och matematik som görs i förskoleklass. Återkoppling av resultaten från kartläggningen har för första gången genomförts för alla grundskolor och förskolorna har kunnat få återkoppling. Resultatet pekar främst på att förvaltningen behöver fördjupa det språkutvecklande arbete gällande aspekter som handlar om att kommunicera.

Språkutvecklande arbetsätt

Genom statsbidrag för flerspråkighet har förvaltningen haft möjlighet att köpa in expertis och insatser för att stärka det språkutvecklande arbetet på förskolorna. Flera förskolor har till exempel haft besök av kända föreläsare och handledare i högläsning. Tillsammans med nämndens satsning på kapprumsbibliotek på alla förskolor är det många rektorer som beskriver hur läsning fått ett ökat fokus på förskolorna. Genom insatsen Mångfaldens förskola har några förskolor utvecklat sin pedagogiska språkmedvetenhet för undervisning.

Förvaltningen har samverkat med HiB i syfte att utveckla arbetet med nationella minoriteter. Högskolan i Borås har under perioden färdigställt den femte och sista filmen i den överenskomna serien om nationella minoriteter som alla förskolor har tillgång till för att öka kompetensen hos pedagogerna.

Förvaltningen är i slutfasen av det statsbidrag som finansierat insatserna

Lokalernas beskaffenhet

Lokalernas beskaffenhet har stor påverkan på personal och barns arbetsmiljö, och möjligheter att bedriva en fullgod förskoleverksamhet. Lokalerna har förbättrats de senaste åren genom att flera nya förskolor har byggts och icke ändamålsenliga lokaler har bytts ut. En flerårig satsning på utemiljön har kraftigt förbättrat förskolegårdar, exempelvis har alla förskolor fått solskydd för att skydda barn och personal från en ökande solstrålning.

Pedagogiska lärmiljöer

Insatser gällande pedagogiska lärmiljöer i form av handledning till arbetslag har genomförts under perioden. Insatserna har handlat om lärmiljöer inne och ute. Många förskolor håller även på egen hand på att kontinuerligt förändra och tydliggöra lärmiljöer utifrån barns intresse och de projekt förskolan eller avdelningarna/hemvisterna arbetar med.

I mars invigdes ÅterSkapa som är ett kreativt återvinningscenter. Ett kreativt återvinningscenter erbjuder en stor variation av återvinningsmaterial som pedagogiskt material till förskolorna i syftet att stärka arbetet med hållbarhet och barns kreativitet. ÅterSkapa är ett samarbete med Arbetslivsförvaltningen på Återbruk. Cirka 10 förskolor har sedan öppnandet besökt ÅterSkapa för workshops, inspiration och hämtat material till sina förskolor. ÅterSkapa kommer att vara öppet för bokade besök från förskolorna. Förvaltningen kommer framöver även att utveckla det digitala skapandet i ÅterSkapa.

Digitalisering

Digitalisering är ett område som påverkar dels förskolorna men också administrationen och förvaltningen håller på att ta fram en plan för digitalisering för att skapa en riktning i arbetet. Planen har digital kompetens som ett bärande begrepp. Planen beräknas vara klar till juni.

Förvaltningen förbereder ett byte av grundsystem där information hämtas om barn och föräldrar för att exempelvis kunna placera barn och fakturera. Grundsystemet ger också nödvändig information till övriga system som Unikum och Tempus. Bytet av grundsystem har varit nödvändigt då det befintliga systemet inte längre uppdateras av leverantören. Bytet beräknas vara klart i juni.

Under perioden har fyra av förskolorna besökt Italien som ett led i Erasmus-projektet Digital CULTURE. Digital Culture är ett partnerskapsprojekt inom Erasmus tillsammans med förskolor från Italien och Portugal syftar till att utveckla en kreativ användning av digitala verktyg och att utveckla en digital kompetens. Projektet går mot sitt slut och i november genomförs en spridningskonferens i Borås och då kommer resultat att presenteras från projektet. Högskolan i Borås följeforskar projektet.

Stödfunktionerna arbetar med att förbättra den digitala infrastrukturen utifrån en kartläggning av varje förskola. Det handlar framför allt om att se över accesspunkter så att digitala enheter kan kopplas upp mot Borås Stads nätverk oavsett var i byggnaden man befinner sig. Det är en förutsättning för att pedagoger till exempel ska kunna dokumentera sitt arbete.

Förvaltningen har nominerats till SKRs kvalitetsutmärkelse för digitalt arbete, Guldtrappan. Arbetet pågår för att färdigställa material till urvalsprocessen.

Pedagogiska profiler

Förskolor som planeras öppna under 2024 har sin profil tydligt formulerad i god tid. Förskolor som har profil sen tidigare har ibland behov av att ta ett omtag kring sin profil och ibland revidera sina ställningstagande. Flera förskolor har gemensamt läst vetenskaplig litteratur som lyfter vikten av ett tydligt målarbete som även syftar till förskolans profil. Exempel på litteratur: Christian Eidevald "Barnet i centrum".

2. Arbetsmiljö och kompetensförsörjning

Attrahera och rekrytera

Under första tertialen har organisationen arbetat med att anpassa sig efter förutsättningarna med kommande minskat barnantal som i sin tur påverkar hur bemanningen kommer se ut efter sommaren. Detta föranledde en rekryteringspaus för att säkerställa att förvaltningen omhändertar befintliga medarbetare. Pausen är numer hävd. En del medarbetare har fått besked om nya placeringar och rektorerna arbetar med att rigga sina organisationer efter förutsättningarna.

För att attrahera nya medarbetare har HR under perioden deltagit på mässor på gymnasieskolor, vilket kommer fortsätta under maj månad. Vidare har en dialogträff med nyexaminerade nyanställda förskollärare genomförts för att fånga deras upplevelser av VFU-perioderna.

Behålla personal och arbetsmiljö

HR-funktionen har genomfört insatser på förskolorna utifrån de prioriterade områdena i förskolornas verksamhetsplaner, övervägande del handlar om insatser gällande den psykosociala arbetsmiljön.

Överflyttning av personal från de förskolor som stängde vid årsskiftet har fungerat bra. Personerna kommer att få möjlighet att ge återkoppling genom en enkät för att följa upp processerna och lära till nästa gång.

I mitten av april blev de nya huvudöverenskommelserna klara och arbetet med HÖK -24 kommer att påbörjas och ersätta handlingsplanen för HÖK -21. Ytterligare insatser för arbetsmiljön kommer att identifierats och följas upp på LSG. Varje enhet arbetar med systematiskt arbetsmiljöarbete enligt SKA/SAM hjulet.

Utveckla kompetens

Medarbetarna ska ha rika möjligheter att utveckla sin kompetens under pågående anställning utifrån förskolans uppdrag. Förvaltningen erbjuder en stor variation av kompetensutvecklande insatser och projekt i en mängd olika områden.

Under 2024 kommer nämnden att fortsätta utbilda dem i förskolan som inte har en pedagogisk utbildning i vad läroplanens uppdrag handlar om. Under 2024 ges flera sådana utbildningar.

Rektor

Rektorernas kompetensutveckling har fortsatt under första kvartalet. Dels tar några rektorer återigen examen från rektorsutbildning. En grupp rektorer har påbörjat stadens egna fortbildning för chefer. Ytterligare tre utvecklingspedagoger har anställts under första kvartalet 2024 som ett stöd till rektorerna i syfte att höja kvalitén på förskolor som behöver stärka kompetens.

Avslut

Två pilotprojekt fortsatte under första tertialen och har precis avslutats. "Arbeta länge" är ett pilotprojekt som syftar till att rektorerna genom en ökad kunskap och ett förändrat förhållningssätt kan få medarbetare att gå i pension lite senare. Projektet har varit intressant och givande och har gjort rektorerna mer rustade att prata med sina medarbetare om att stanna kvar längre i arbetslivet.

”Vardagligt innovationsarbete” är det andra pilotprojektet där en förskola i staden ingår. Genom pilotprojektet har rektor, verksamhetschef och en grupp pedagoger fått utbildning och coaching av två följeforskare från Göteborgs Universitet. Syftet är att skapa stödande strukturer för att anpassa organisation och arbetssätt för att främja medarbetardriven innovation.

3. Barn i behov av särskilt stöd (BSS)

Tidiga insatser är av vikt för barn i behov. Barnhälsan har under perioden arbetat med förebyggande insatser i form av konsultationer, observationer i barngrupper följt av handledningar och olika utbildningar för arbetslag. Två mer omfattande utbildningar för pedagoger inom TAKK (tecken som alternativ och kompletterande kommunikation) och autismutbildning, har under perioden avslutats. Att fylla på arbetslag som möter barn i behov av särskilt stöd med kunskap inom dessa områden ses som viktigt och planeras därför även att starta på nytt under kommande läsår. Utbildningar i tydliggörande pedagogik fortsätter.

Barnhälsan har med medel från Skolverket arbetat med insatsen "Specialpedagogik för lärande" vid några förskolor. Insatsen innebär ett omfattande arbete för rektor och pedagoger gällande specialpedagogiskt förhållningssätt och löper under en längre tid. Insatsen avslutas under perioden. Nya medel för Specialpedagogik för lärande har sökts och beviljats.

Samverkan

SIP (samordnad individuell plan) är en form för samverkan kring barn och deras familjer. SIP används utav rektorer när de ser att ett samlat grepp behöver tas kring barnet. SIP som modell för möten har ökat i användning då fler ser vinsten av att flera verksamheter kring barn och familj träffas och planerar för insatser.

Projektet "Tidig upptäckt tidiga insatser" i samverkan med Västra Götalandsregionen (VGR) pågår. Detta är en förebyggande insats där barn och familj får snabbare och rätt stöd av ett team med olika professioner tidigt. Barnhälsan bidrar med den specialpedagogiska kompetensen i teamet. En omgång har under perioden avslutats och en ny omgång planeras för under terminen.

Barn visar på förskolan på olika sätt när familjen inte mår bra bland annat genom att agera ut. Medel söktes därför tillsammans med IFO (Individ- och familjeomsorgsförvaltningen) från MFoF (Myndigheten för föräldrarätt och föräldraskapsstöd) för att få möjlighet för närmare samverkan med socialrådgivare kring hur vi tillsammans kan stödja barn och familj. Två förskolor från området Centrum kommer att delta i projektet. Projektgruppen har under perioden startats och en projektledare har tillsatts.

Tilläggsbelopp

Möten mellan rektor för respektive förskola och chef för barnhälsan gällande barn i behov av särskilt stöd har genomförts under mars månad. Mötena avser förskolornas tilläggsbelopp för hösten. Tilläggsbeloppen är fördelade. Nya behov som uppkommer under augusti då nya barn i behov av särskilt stöd eventuellt uppmärksammas omhändertas löpnade.

4. Områden med särskilda utmaningar

Förskolenämnden har fram till årsskiftet bedrivit ett samverkansprojekt på Norrby. Projektet, som delvis finansierats inom Socialt Hållbart Borås, kommer att redovisas i december 2024. I Språkhallen fortsätter arbetet med att möta familjer och deras barn i syfte att stärka vårdnadshavares roll i barnens språkutveckling.

Under projektet har det framkommit att vårdnadshavare känner sig osäkra kring start i förskola, vad som förväntas och hur inskolningen går till. Detta har lett till att förskolorna på Norrby har tagit fram ett arbetssätt runt gemensam introduktion till förskolan i syfte att göra både barn och vårdnadshavare trygga. Under perioden har också en film som beskriver vad svensk förskola är och hur man ansöker om plats producerats. Filmen har översatts till arabiska och somaliska för att ge tydlig information till vårdnadshavare på Norrby.

Familjecentralerna har hållit temamöten för att stödja föräldrarna kring start i förskola. Man har berättat och visat film. Föreläsningen kommer fortsätta att ske löpnade vid enheterna under året.

En verksamhetsplan för att utveckla fler processer runt Språkhallen håller på att tas fram.

På Hässleholmen har rektorerna valt att gemensamt försöka ta fram former för att öka omfattningen av inskrivna barns närvaro på förskolan.

Resurser

Resurser i förskolan fördelas så att extra medel riktas mot förskolor som tar emot barn till föräldrar med särskilda utmaningar. Resursfördelningsmodellen medger en större personaltäthet i dessa områden.

Öppen förskola och familjecentral

De pedagogiska aktiviteterna för barn och vårdnadshavare pågår dagligen vid alla enheter under öppettiderna. Aktiviteterna anpassas efter besökarnas behov och önskemål.

Under perioden har flera föräldraskapsstödjande aktiviteter och utbildningar startats vid enheterna. Utbildningar som spädbarnsmassage och ABC utbildningar sker löpande på alla familjecentraler samt på mötesplats Kristineberg. HLR utbildningar har hållits vid tre familjecentraler. De föräldraskapsstödjande aktiviteterna som genomförts under perioden är bland annat föreläsningar för vårdnadshavare av psykologenheten (VGR) kring det nya föräldraskapet samt av NTF (nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande) som informerat om trafiksäkerhet.

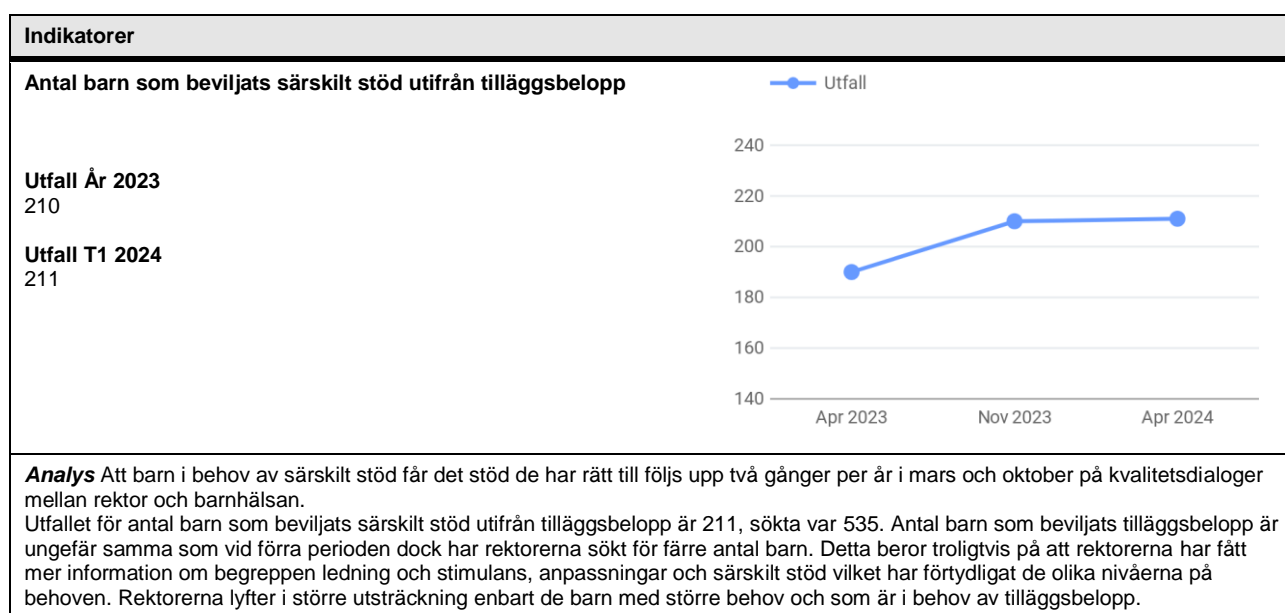
Projektet "Språk ger resursstarka familjer" med föräldra- och kulturstödjare samt SFI- lärare pågår enligt plan vid fyra enheter.

En utveckling av Hissa språket har påbörjats med medel utifrån MFoF (Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd).

Under perioden har det fortsatt varit mycket besökare på alla öppna förskolor och familjecentraler.

Ett samarbete med IFO och CKS har genomförts för att motverka desinformation kring socialtjänsten och förskola. Familjecentralen Norrby har haft öppna kvällar där alla tre parterna deltagit. Förskolorna informerar om socialtjänstens roll och vilket stöd som finns till familjer på föräldramötena.

2.2 Nämndens indikatorer och uppdrag kopplade till grunduppdraget

2.3 Verksamhetsmätt

2.3.1 Förskola

2.3.1.1 Förskola

Verksamhetsmätt		Utfall april 2023	Årsutfall 2023	Budget 2024	Utfall april 2024
Antal barn per årsarbetare i egen regi	KF	5,4	5,1	5,2	5,5
Antal inskrivna barn från kommunen	KF	6 250	5 596	5 550	6 076
varav barn i fristående verksamhet	KF	453	438	425	453
Andel föräldrar som känner sig trygga när de lämnar sitt barn på förskolan, %	N	99	99	99	99

2.3.1.2 Kompetensförsörjning

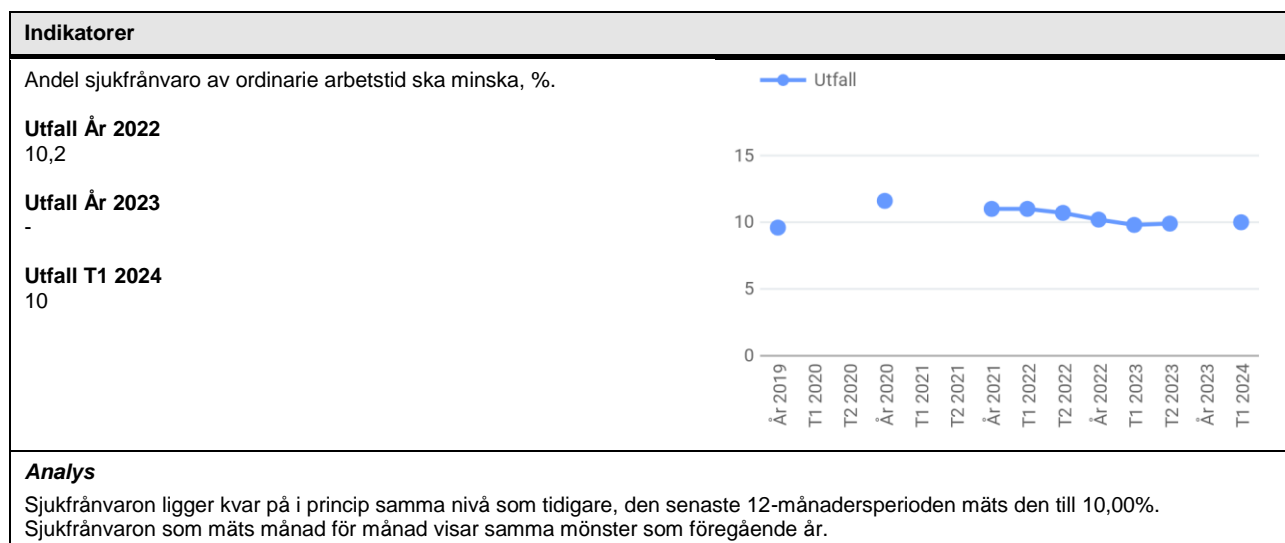
Verksamhetsmätt		Utfall april 2023	Årsutfall 2023	Budget 2024	Utfall april 2024
Andel barnskötare, %	N		31	35	33
Andel förskollärare, %	N			50	48
Andel tillsvidareanställda utan relevant utbildning, %	N		6	5	5
Andel utan relevant utbildning, %	N			15	19
Antal medarbetare per chef	N			23	24

2.4 Uppdraget som arbetsgivare

Förskolorna har under första tertialen arbetat med att analysera resultatet av medarbetarenkäten samt med att ta fram aktiviteter utifrån de frisk- och riskfaktorer som identifieras. Detta i tillägg med verksamhetsplan skapar en bra grund att stå på i det kommande arbetsmiljöarbetet.

Rektorerna har under första delen av året arbetat mer strukturerat med personalplanering och -bemanning. Detta har resulterat i att behovet av timanställda har gått ner med ca 30%. Anledningarna är bland annat att rektorerna gjort överanställningar på enheten för att skapa en mer stabil organisation med kända personer som kan täcka där behovet uppstår. Rektorerna har också, bland annat med hjälp av Tempus, kunnat arbeta mer strategiskt med bemanningen då de på ett enklare sätt kan följa upp när barnen faktiskt är på plats. Rektorerna lyfter också att det finns en större delaktighet i personalgrupperna kring bemanning och organisation. Minskandet av timanställda skapar en mer stabil organisation och ökad trygghet på enheterna kring vilken personal som kommer vara på plats. Detta arbete kommer fortsätta framöver.

2.4.1 Indikatorer

2.5 Mänskliga rättigheter

Den reviderade värdegrundsplattformen har delats ut till alla förskolor. Revideringen har tydliggjort texter om aktiva åtgärder mot diskriminering och kränkande behandling. Plattformen är ett stöd för förskolorna i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling och ger pedagoger kunskap om området så att de kan väva in dessa perspektiv i sin undervisning. Rektorer beskriver förskolornas arbete i respektive verksamhetsplan och arbetet omfattar såväl undervisning som utformning av lärmiljöer och pedagogers förhållningssätt. Förhållningssättet för att främja jämställdhet handlar till exempel om att vuxnas förväntningar ger samma möjlighet för alla barn och på lika villkor att mötas, leka och lära tillsammans. Kvalitet och utveckling erbjuder insatser på området till förskolorna utifrån deras analys och behov.

Alla förskolor och stödfunktioner följer årshjulet för SAM och lyfter olika relevanta frågeställningar med alla medarbetare på APT.

3 Intern kontroll

Det är nämnden som har det yttersta ansvaret för att utforma en god intern kontroll inom nämndens verksamhetsområde. Detta ansvar sker genom att nämnden årligen fastställer en intern kontrollplan för att följa upp att nämndens verksamheter fungerar tillfredsställande. Utifrån en riskanalys fastställer nämnden ett antal risker som ska granskas särskilt under verksamhetsåret.

I denna rapport har nämnden följt upp riskbilden: *Risk för brist på vikarier.*

3.1 Kontrollmoment som följs upp varje månad, kvartal eller tertial

Verksamhet / Process	Riskbild	Kontrollmoment med analys	Åtgärd
Vikarier	Risk för brist på personal på grund av svårigheter att få tag i vikarier i den utsträckning som behövs	<p>Kontroll av tillgången till timvikarier i verksamheterna.</p> <p>Täckningsgraden har under den första delen av 2024 legat på 99,8% och endast ett fåtal bokningar har avslagits. Behovet av timvikarier har under de första fyra månaderna minskat med 12,5%. Anledningen till detta är bland annat att flera rektorer börjat arbeta med sin bemanningsplanering på ett mer strategiskt vis och exempelvis överanställt. Med anledning av att bemanningsenheten har en större tillgång till vikarier uppger också rektorerna att de är tryggare i att faktiskt få vikarier när behov finns och inte behöver boka för säkerhets skull för att inte riskera att stå utan. Även att barngrupperna inte är helt fulla i början av året samtidigt som ordinarie personal är i tjänst lyfts som en anledning till det minskade behovet.</p>	<p>Fortsatt statistikuppföljning av tillgången på vikarier</p> <p>Åtgärder vidtas i Förskoleförvaltningens verksamhetsplan</p> <p>Ökad dialog med Bemanningenheten</p>

3.2 Åtgärder för att minimera risker med hög riskbedömning

Arbetet med nämndens interna kontroll startar med att en riskanalys görs. Riskanalysen ska ge en kartläggning av nämndens största riskområden. Risker som bedöms inträffa med stor sannolikhet och samtidigt får allvarliga konsekvenser ska åtgärdas direkt.

Om nämnden i arbetet med riskanalysen har identifierat risker med en riskbedömning på 16, redovisas dessa risker tillsammans med åtgärder.

4 Resurser

4.1 Nämndens verksamhet 1

4.1.1 Resultat

4.1.1.1 Ekonomiskt sammandrag (Tkr)

	Utfall jan-apr 2023	Budget 2024	Budget jan-apr 2024	Utfall jan-apr 2024	Avvikelse jan-apr 2024	Prognos-avvikelse
Statsbidrag	20 399	57 110	19 090	19 974	884	1 050
Avgifter och övriga intäkter	28 862	80 450	26 594	27 621	1 026	1 143
Summa intäkter	49 261	137 561	45 684	47 595	1 910	2 193
Personal	-225 319	-711 812	-228 995	-229 161	-167	-2 343
Lokaler	-38 809	-121 548	-40 100	-39 789	310	200
Material och tjänster	-73 443	-218 126	-71 709	-70 350	1 359	300
Kapitalkostnader	-448	-975	-325	-410	-85	-250
Summa kostnader	-338 019	-1 052 461	-341 128	-339 710	1 418	-2 193
Buffert (endast i budget)	0	-9 250	0	0	0	0
Nettokostnader	-288 758	-924 150	-295 444	-292 115	3 328	0
Kommunbidrag	293 574	924 150	295 444	295 444		

	Utfall jan-apr 2023	Budget 2024	Budget jan-apr 2024	Utfall jan-apr 2024	Avvikelse jan-apr 2024	Prognos-avvikelse
Resultat jämfört med kommunbidrag	4 815	0	0	3 328		
Godkänt ianspråktaget ackumulerat resultat						
Godkända "öronmärkta" projekt						
Resultat jämfört med tillgängliga medel						
Akkumulerat resultat		45 589				

4.1.1.2 Resultatanalys

Förskolenämnden redovisar ett resultat på +3 328 tkr i förhållande till periodens budget. Nämndens buffert under året är 9 250 tkr och förväntas nyttjas under året. Nämndens prognos för helåret är enligt årsbudget.

På intäktssidan har bland annat statsbidrag varit högre än budgeterat. En del statsbidrag eller nivån på vissa statsbidrag var inte kända vid budgeteringstillfället. På kostnadssidan har utfallet under perioden varit något lägre än budgeterat för bland annat lokalhyror, kost och lokalvård samt köpta platser.

Förskolenämndens ram inför 2024 räknades ned med -2,3 % avseende volym, baserat på befolkningsprognos framtagen i april 2023. Antalet inskrivna barn i våra egna förskolor har under perioden januari-april varit 185 färre i snitt än under motsvarande period förra året. Antalet barn i fristående förskolor har varit lika många mellan perioderna. Även fristående pedagogisk omsorg ligger på samma nivå som förra året. Sammantaget, när även köpta och sålda platser till annan kommun räknas med, har Förskolenämnden betalningsansvar för 183 färre barn under januari-april 2024 än under motsvarande period 2023.

4.1.1.3 Kostnader för "öronmärkta" projekt beslutade av Kommunfullmäktige

Projekt	Totalt godkänt belopp	Utfall tom 2023-12-31	Utfall 2024-04	Återstår
Summa				

4.1.2 Verksamhetsanalys

Verksamheternas nettokostnader

Tkr	Utfall jan-apr 2023	Budget 2024	Budget jan-apr 2024	Utfall jan-apr 2024	Avvikelse jan-apr 2024	Prognos-avvikelse
Central administration						
Intäkt	0	0	0	0	0	0
Kostnad	-4 706	-16 627	-5 386	-5 381	5	0
Nettokostnad	-4 706	-16 627	-5 386	-5 381	5	0
Politisk verksamhet						
Intäkt	0	0	0	0	0	0
Kostnad	-706	-2 381	-794	-650	144	0
Nettokostnad	-706	-2 381	-794	-650	144	0

Tkr	Utfall jan-apr 2023	Budget 2024	Budget jan-apr 2024	Utfall jan-apr 2024	Avvikelse jan-apr 2024	Prognos-avvikelse
Förskoleverksamhet (exkl. fristående)						
Intäkt	46 123	129 888	43 127	44 939	1 812	2 043
Kostnad	-305 266	-948 769	-306 803	-305 453	1 350	-2 343
Nettokostnad	-259 143	-818 881	-263 676	-260 514	3 162	-300
Fristående förskoleverksamhet						
Intäkt	1 302	4 039	1 346	1 332	-14	0
Kostnad	-21 647	-67 318	-22 441	-22 192	249	300
Nettokostnad	-20 345	-63 279	-21 095	-20 860	235	300
Öppen förskola						
Intäkt	363	580	194	282	88	100
Kostnad	-1 590	-4 393	-1 405	-1 659	-254	-100
Nettokostnad	-1 227	-3 813	-1 211	-1 377	-166	0
Familjecentral						
Intäkt	1 476	3 054	1 017	1 041	24	50
Kostnad	-4 107	-12 973	-4 299	-4 375	-76	-50
Nettokostnad	-2 631	-9 919	-3 282	-3 334	-52	0
Buffert						
Intäkt	0	0	0	0	0	0
Kostnad	0	-9 250	0	0	0	0
Nettokostnad	0	-9 250	0	0	0	0
Totalt						
Intäkt	49 264	137 561	45 684	47 594	1 910	2 193
Kostnad	-338 022	-1 061 711	-341 128	-339 710	1 418	-2 193
Nettokostnad	-288 758	-924 150	-295 444	-292 116	3 328	0

Förskolenämnden redovisar ett resultat på +3 328 tkr i förhållande till periodens budget, vilket motsvarar ca 1,1 %. Nämndens buffert är 9 250 tkr och förväntas nyttjas under året.

Central administration

Budgetavvikelsen är för perioden +5 tkr. Helårsprognos enligt årsbudget.

Politisk verksamhet

Budgetavvikelsen är för perioden +144 tkr. Utfallet kan variera mellan månaderna. Helårsprognos enligt årsbudget.

Förskoleverksamhet och fristående förskoleverksamhet

Budgetavvikelsen är för perioden +3 397 tkr. Helårsprognos enligt årsbudget.

På intäktssidan har bland annat statsbidrag varit högre än budgeterat. En del statsbidrag eller nivån på vissa statsbidrag var inte kända vid budgeteringstillfället. På kostnadssidan har utfallet under perioden varit något lägre än budgeterat för bland annat lokalhyror, kost och lokalvård samt köpta platser.

Öppen förskola och familjecentral

Budgetavvikelsen är för perioden -218 tkr. Helårsprognos enligt årsbudget.

5 Investeringar

5.1 Sammanställning Investeringensvolym

	Budget 2024	Utgift april 2024	Prognos 2024	Avvikelse 2024
Investeringar årliga anslag	1 350	0	1 350	0
Investeringar som löper över flera år				
Summa	1 350	0	1 350	0

Investeringsmedel avser inventarier till Äventyrets förskola i Sparsör.

5.2 Investeringar, årliga anslag

Investeringsprojekt

Tkr	Budget 2024	Utgift april 2024	Prognos 2024	Avvikelse 2024
Inventarier nya förskolor	1 350	0	1 350	0
Summa	1 350	0	1 350	0

Analys

Investeringsmedel avser inventarier till Äventyrets förskola i Sparsör.

5.3 Investeringar som löper över flera år

Tkr	Godkänd utgift	Budget 2024	Utgift april 2024	Prognos 2024	Avvikelse 2024	Total prognos	Projekt status
Summa							

Förklaring projektstatus

0: Ej påbörjat projekt

1: Förstudie

2: Projektering

3: Investeringen pågår

4: Klart för ekonomisk slutredovisning

Tanja Vööras
Olof Fredholm
Handläggare

Datum
2024-05-30

Instans
Förskolenämnden
Dnr FN 2024-00050 1.1.3.25

Yttrande rapport: Granskning av försystem till ekonomisystemet i Borås Stad

Förskolenämndens beslut

Förskolenämnden beslutar att Förskoleförvaltningen ser över rutiner och dokumenterar processen mellan IST Administration och Agresso vid införandet av IST Administration.

Yttrandet översänds till Stadsrevisionen.

Ärendet i sin helhet

Stadsrevisionen har granskat Borås Stads olika försystem till ekonomisystemet Agresso Unit4. Granskningen syftar till att bedöma om integrationen mellan externa system (försystem) och Borås Stads ekonomisystem Agresso Unit4 bedrivs i enlighet med tillämpliga regelverk när det gäller bokföring och redovisning. Granskningen syftar även till att granska om arbetet bedrivs med en tillräcklig intern kontroll. Granskningen visar att sammanlagt tolv försystem integreras till ekonomisystemet.

Stadsrevisionen bedömer att samtliga försystem behöver ha en aktuell processbeskrivning. Detta för att hanteringen ska leva upp till bokföringslagens regelverk. Med denna utgångspunkt bedömer Stadsrevisionen att Fritids- och folkhälsonämndens, Kulturnämndens, Förskolenämndens, Grundskolenämndens, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens, Tekniska nämndens, Lokalförsörjningsnämndens och Samhällsbyggnadsnämndens arbete inom området inte fullt ut bedrivs i enlighet med gällande regelverk. Nämnderna behöver upprätta egna processbeskrivningar för de försystem som integreras. Kommunstyrelsen och Servicenämnden behöver även ta fram en övergripande processbeskrivning.

Stadsrevisionen bedömer att det finns behov av att ytterligare beskriva vilken redovisningsinformation som hanteras av olika försystem för att uppfylla gällande regelverk. Det finns även behov av att kartlägga och dokumentera vilken redovisningsinformation som förs över till ekonomisystemet från respektive försystem. Stadsrevisionen bedömer att den interna kontrollen av redovisningsinformationen behöver utvecklas.

Förskolenämndens yttrande

Förskolenämnden är medveten om att det finns ytterligare behov av att beskriva vilken redovisningsinformation som finns i försystemen till Agresso Unit4. Under 2024 pågår ett arbete med att implementera verksamhetssystemet IST Administration. Med anledning av systembytet kommer ingen processbeskrivning göras av nuvarande process. Istället kommer Förskoleförvaltningen i samband med systembytet att se över processbeskrivningar gällande integrationen mellan IST Administration och Agresso Unit4.

Beslutsunderlag

Rapport Granskning av försystem till ekonomisystemet i Borås Stad.

Samverkan

Ärendet har varit föremål för samverkan på FSG den 23 maj 2024.

Beslutet expedieras till

Stadsrevisionen

Andreas Ekström
Ordförande

Ina Furtenbach
Förvaltningschef

RAPPORT 2024

Granskning av försystem till ekonomisystemet i Borås Stad

Anna Sandström

Anna Duong

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Syfte och frågeställningar	3
1.3 Avgränsning	3
1.4 Revisionskriterier	3
1.5 Ansvarig nämnd/styrelse	3
1.6 Metod	4
1.7 Projektorganisation	4
2. GRANSKNINGSRESULTAT	5
2.1. Lagliga förutsättningar	5
2.1.1 Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)	5
2.2. Bokföringsrekommendationer	6
2.2.1 RKR R1 Bokföring	6
2.2.2 Dokumentation av redovisningssystem, RKR	6
2.2.3 Sidoordnad bokföring enligt bokföringslagen	7
2.2.4 Bokföringsnämndens vägledning	7
2.3 Kartläggning Försystem till ekonomisystem	7
2.3.1 Integration till ekonomisystemet	7
2.3.2 Beskrivning av försystem	8
2.4 Uppsättning av försystem	11
2.5 Enkät svar	11
2.5.1 Enkät svar från systemförvaltare, försystem, Borås Stad	11
2.6 Intervjuer	12
2.6.1 Vitec Fastighet	12
2.6.2 Smartbook	12
2.6.3 KomMa	12
3. STADSREVISIONENS BEDÖMNINGAR	13
4. KÄLLFÖRTECKNING	15
BILAGA 1	17
BILAGA 2	18

1. Inledning

1.1 Bakgrund

En väl fungerande bokslutsprocess är en grundläggande förutsättning för ett rättvisande bokslut. För att bokföringen ska kunna utgöra informations- och beslutsunderlag med en hög grad av tillförlitlighet krävs att bokföringen stäms av och analyseras löpande och i samband med bokslut.

Borås Stads redovisningssystem är komplext med många systembaserade delar i form av försystem som ska fungera tillsammans. Detta förstärker behovet av en dokumenterad och väl fungerande bokslutsprocess.

1.2 Syfte och frågeställningar

Granskningen syftar till att bedöma om integrationen mellan externa system (försystem) och Borås Stads ekonomisystem Agresso Unit4 bedrivs i enlighet med tillämpliga regelverk när det gäller bokföring och redovisning. Granskningen syftar även till att granska om arbetet bedrivs med en tillräcklig intern kontroll.

Huvudsakliga frågeställningar är:

- Finns tillräcklig dokumentation och processbeskrivning för respektive integration och för integrationerna totalt sett?
- Finns rutiner och arbetssätt som säkerställer att tillräcklig och spårbar räkenskapsinformation förs över från de externa systemen till ekonomisystemet?
- Genomförs tillräckliga kontroller på den räkenskapsinformation som förs över?
- Finns gällande avtal för respektive försystem?

1.3 Avgränsning

Granskningen avgränsas till att omfatta nämnder med försystem som integreras till ekonomisystemet Agresso.

1.4 Revisionskriterier

Revisionskriterier är kommunallagen, lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer (RKR), Bokföringslag (1999:1078) (BFL), samt Bokföringsnämndens (BN) vägledning. Revisionskriterier är även lokala beslut och styrdokument som berör området. Allmänna råd och riktlinjer från statliga verk och styrelser utgör även de revisionskriterier. Systembeskrivningar och manualer gällande försystem är även revisionskriterier.

1.5 Ansvarig nämnd/styrelse

Kommunstyrelsen är ansvarig huvudman och Servicenämnden är ansvarig för ekonomisystemets förvaltning. Ansvariga nämnder med försystem är utöver Kommunstyrelsen och Servicenämnden också Lokalförsojningsnämnden, Miljö- och konsumentnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden, Tekniska nämnden, Förskolenämnden, Grundskolenämnden, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, Fritids- och Folkhälsönämnden, Kulturnämnden, Individ- och familjeomsorgsnämnden, Arbetslivsnämnden, Sociala omsorgsnämnden samt Vård- och äldrenämnden.

1.6 Metod

Metoderna är kartläggning av system och integrationer till ekonomisystemet. Därutöver har dokumentstudier, enkäter samt intervjuer med systemförvaltare i berörda förvaltningar, Dataservice och Redovisningsservice på Servicekontoret genomförts. Under granskningen har samtliga berörda tjänstepersoner fått tillsänt sig ett faktautkast för kontroll av sakuppgifter.

1.7 Projektorganisation

Granskningen genomförs av projektledare Anna Sandström och projektmedarbetare är Anna Duong vid Revisionskontoret.

2. Granskningsresultat

2.1. Lagliga förutsättningar

2.1.1 Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)

Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning 3 kap. 1 § anger att bokföringsskyldigheten innefattar att se till att det finns verifikationer för alla bokföringsposter samt systemdokumentation och behandlingshistorik specificerat i lagstiftningen.¹

Bokföringen ska, enligt 2 §, vara ordnad på ett sådant sätt att:²

- det ekonomiska utfallet av verksamheten kan jämföras med den budget som fullmäktige har fastställt,
- det finns förutsättningar för kontroll av kommunens eller regionens ekonomi och verksamhet, och
- statistik kan lämnas enligt lag eller annan författning.

Sidoordnad bokföring

Enligt LKBR kan bokföringen specificeras i en sidoordnad bokföring i den utsträckning det behövs för att ge en tillfredsställande överblick och kontroll.³

För varje ekonomisk händelse ska det finnas en verifikation. Har en kommun tagit emot en uppgift om den ekonomiska händelsen i en form som anges i LKBR, ska denna uppgift användas som verifikation, i förekommande fall kompletterad med uppgifter. Om det behövs med hänsyn till arten av den mottagna verifikationen, får bokföringen i stället grundas på en särskilt upprättad hänvisningsverifikation. Flera likartade ekonomiska händelser får dokumenteras genom en gemensam verifikation.⁴

Innehåll i verifikation

Verifikationen ska innehålla uppgifter om när den har sammanställts, när den ekonomiska händelsen har inträffat, vad denna avser, vilket belopp den gäller och vilken motpart den berör. I förekommande fall ska verifikationen även innehålla upplysning om handlingar eller andra uppgifter som har legat till grund för den ekonomiska händelsen samt var dessa finns tillgängliga.

I verifikationen ska ett verifikationsnummer eller annat identifieringstecken ingå samt sådana övriga uppgifter som är nödvändiga för att sambandet mellan verifikationen och den bokförda ekonomiska händelsen utan svårighet ska kunna fastställas.⁵

Om en verifikation rättas, ska det anges när rättelsen har gjorts och vem som har gjort den.⁶

¹ Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning, 3 kap. 1 §

² Ibid, 3 kap. 2 §

³ Ibid 3 kap. 6 §

⁴ Ibid 3 kap. 8 §

⁵ Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning, 3 kap. 9 §

⁶ Ibid, 3 kap. 10 §

Systemdokumentation och behandlingshistorik

Varje kommun ska upprätta sådana beskrivningar över bokföringssystemets organisation och uppbyggnad som behövs för att ge överblick över systemet (systemdokumentation), och sådana beskrivningar över genomförda bearbetningar inom systemet som gör det möjligt att utan svårighet följa och förstå behandlingen av de enskilda bokföringsposterna (behandlingshistorik).⁷

Enligt 12 § LKBR ska räkenskapsinformation bevaras och arkiveras. Det ska vara möjligt att utan svårighet kunna följa och förstå de enskilda bokföringsposternas behandling. Det ska finnas möjlighet att få en enkel och tydlig beskrivning av bokföringens olika samband.⁸

Exempel på beskrivningar (dokumentation) är till exempel verifieringskedjor som syftar till att förstå vad som är det underlag som styrker redovisningsposten och hur man hittar från olika rapporter till underlaget. Detta omfattar till exempel hur olika koder används för att skapa resultat och balansräkning (kodplanen).

Andra beskrivningar är behandlingsregler som syftar till att förstå hur IT-systemen påverkar redovisningen. Vilka IT-system som hanterar bokföring och hur ofta huvudboken uppdateras bör framgå, som exempel var i kommunens försystem sker grundredovisningen.

2.2. Bokföringsrekommendationer

2.2.1 RKR R1 Bokföring

I ekonomiska händelser som bokförts och presenterats i registreringsordning i ett delsystem får i den systematiska sammanställningen bokföras och presenteras i sammandrag i en bokföringspost.⁹

Används en hänvisningsverifikation, ska det av hänvisningsverifikationen eller kommunens systemdokumentation framgå var den ursprungliga uppgiften om den ekonomiska händelsen förvaras.¹⁰

2.2.2 Dokumentation av redovisningssystem, RKR

Dokumentation av redovisningssystem beskrivs av Rådet för kommunal redovisning i RKR R1 Bokföring. Reglerna är samlade som bokföringsskyldiga enligt LKBR har att följa för att uppfylla de delar av bokföringsskyldigheten som rör löpande bokföring, verifikationer, arkivering av räkenskapsinformation samt systemdokumentation och behandlingshistorik.¹¹

Sidoordnad bokföring kan t.ex. behövas för att få en överblick över förhållandet till enskilda leverantörer och kunder, löner, lagertillgångar eller anläggningstillgångar. Kundfordringar och leverantörsskulder kan specificeras i reskontror och materiella och immateriella anläggningstillgångar i ett anläggningsregister.¹²

Den sidoordnade bokföringen kan antingen vara integrerad med den övriga bokföringen eller vara helt fristående. Integrerad bokföring innebär att bokföringssystemet automatiskt för över uppgifter mellan den sidoordnade bokföringen och den övriga bokföringen. Den sidoordnade bokföringen utgör en del av den löpande bokföringen och ska därför följas upp och stämmas av enligt bestämmelserna om avstämning.¹³

⁷ Ibid 3 kap. 11 §

⁸ Ibid 3 kap. 12 §

⁹ RKR R1 Bokföring, sid 5

¹⁰ Ibid, sid 12,

¹¹ RKR R1, 2019 (uppdaterad maj 2021), sid 4

¹² Ibid, sid 18

¹³ Ibid, sid 19

2.2.3 Sidoordnad bokföring enligt Bokföringslagen

5 kap. 4 § BFL stipulerar att vid bokföringen skall konton över tillgångar, avsättningar, skulder och eget kapital specificeras i en sidoordnad bokföring i den utsträckning det behövs för att ge en tillfredsställande kontroll och överblick.

5 kap. 11§ Företaget skall upprätta sådana beskrivningar över bokföringssystemets organisation och uppbyggnad som behövs för att ge överblick över systemet (systemdokumentation). Företaget skall också upprätta sådana beskrivningar över genomförda bearbetningar inom systemet som gör det möjligt att utan svårighet följa och förstå de enskilda bokföringsposternas behandling (behandlingshistorik).

Om företaget har flera separata bokföringar, skall det av systemdokumentationen för varje bokföring framgå var uppgifter ur övriga bokföringar kan erhållas.

2.2.4 Bokföringsnämndens vägledning

Affärshändelserna ska enligt 5 kap. 1 § BFL bokföras på ett sådant sätt att det är möjligt att kontrollera fullständigheten i bokföringsposterna och överblicka verksamhetens förlopp, ställning och resultat. I de fall det behövs för att ge en tillfredsställande kontroll och överblick ska enligt 5 kap. 4 § BFL konton över tillgångar, avsättningar, skulder och eget kapital specificeras i en sidoordnad bokföring.

5 kap. 4 § BFL innebär att sidoordnad bokföring inte är obligatorisk för alla företag utan behovet får bedömas utifrån bl.a. företagets storlek, verksamhetens omfattning och bokföringssystemets uppbyggnad. Om företaget exempelvis använder ett bokföringssystem med delsystem så ska affärshändelserna bokföras och presenteras i sammandrag i systematisk ordning.¹⁴

Den sidoordnade bokföringen kan antingen vara integrerad med den övriga bokföringen eller vara helt fristående. Integrerad bokföring innebär att bokföringssystemet automatiskt för över uppgifter mellan den sidoordnade bokföringen och den övriga bokföringen. Den sidoordnade bokföringen utgör en del av den löpande bokföringen och ska därför följas upp och stämmas av enligt bestämmelserna från Bokföringsnämnden.¹⁵

I bilaga 1 finns exempel 2.4, från Bokföringsnämndens vägledning, som behandlar sidoordnad bokföring.

2.3 Kartläggning Försystem till ekonomisystem

I Borås Stad finns det för närvarande tolv system som integreras till ekonomisystemet Agresso Unit4. Försystemen beskrivs kortfattat nedan.

2.3.1 Integration till ekonomisystemet

De olika försystemen som integreras till ekonomisystemet Agresso Unit4 går via Dataservice och integrationssystemet TEIS. TEIS har Dataservice integrerat filer med sedan ekonomisystemet infördes i Borås Stad, år 2004. Dataservice roll, menar de själva, är att se till att önskade filer levereras från respektive försystem till uppsatt jobb i TEIS till en specifik mapp (Data Import), därifrån ansvarar generellt Redovisningsservice för att filerna läses in i systemet. Vad filerna innehåller är upp till varje förvaltning och Redovisningsservice att bestämma.

Agresso Unit4 är Borås Stads ekonomisystem som bland annat används för bokföring, fakturering, e-handel, betalningar, rapportering m.m.¹⁶

¹⁴ Bokföringsnämndens vägledning, 2.1, 2017-12-08, sid 15, <https://www.bfn.se/wp-content/uploads/2020/06/v113-2-bokforing-1.pdf>

¹⁵ Ibid, 2.14, sid 26

¹⁶ Borås Stads intranät: <https://intranet.boras.se/serviceochstod/administrativsystemochitjanster/agressounit4erp.4.75a354171487efc43feb43d7.html>

2.3.2 Beskrivning av försystem

Försystemen som integreras till ekonomisystemet är:

Smartbook

(Fritids- och folkhälsoförvaltningen och Kulturförvaltningen)

Smartbook är ett boknings- och bidragssystem som används främst av Fritids- och folkhälsoförvaltningen samt Kulturförvaltningen. Tjänsten beskrivs som att ”*serva kunder som bokar anläggningar hos Borås Stad, vilket mestadels är föreningar av olika slag. Föreningar gör oftast säsongsbokningar, men det tillkommer även enstaka bokningar. Övriga kundgrupper är privatpersoner, företag och interna kunder inom kommunen.*

Privatpersoner kan använda Tjänsten till att primärt boka idrottsanläggningar och lokaler med anknytning till dem. Det finns även ett litet utbud av lokaler inom kultursektorn som ska kunna bokas. Därutöver ska man kunna ansöka om annan kommunalt samordnad verksamhet.

Gällande bidrag är det huvudsakligen föreningar som kan söka sådana.”¹⁷

AlkT och OL2

(Miljöförvaltningen)

AlkT och OL2 är två system som hanterar Miljöförvaltningens fakturering och debitering av tillsynsavgifter, inom områdena serveringstillstånd, tobaksförsäljningstillstånd, folköl, receptfria läkemedel, e-cigarett och påfyllningsbehållare samt tobaksfria nikotinprodukter.¹⁸ Alla som har stadigvarande serveringstillstånd ska lämna restaurangrapport senast 1 mars varje år för registrering. När de flesta rapporterna är ”nedtankade” från Folkhälsomyndigheten skapar man preliminär debitering i AlkT-programmet, som sedan efter slutlig markering kan debiteras via ekonomiintegration.¹⁹

Byggr

(Samhällsbyggnadsförvaltningen)

Byggr är fundamentet i bygglovshanteringen med avancerade funktioner och inställningsalternativ för handläggning. Byggr stöttar och stärker bygglovsorganisationen. Systemet kan hantera parallella diarier och flera förvaltningars ärenden. Byggr kan koppla e-post, befintliga digitala dokument och andra filer som inskannade handlingar och ritningar till ett ärende. Det går även att skapa word-dokument från ett ärende och hämta data från ärendet via egenkonstruerade mallar.

Byggr kan integreras med e-tjänster, digital stämpling och digital signering av handlingar för att hela processen ska bli digital. Genom att integrera systemet mot fastighetsregister, kommuninvånarregister och kartor blir även grannhörandeprocessen betydligt enklare.²⁰

¹⁷ Borås Stads hemsida: <https://www.boras.se/upplevaochgora/foreningsliv/4.461763c21582ce0434bb2b4.html>

Bilaga 1 Verksamhetsbeskrivning Boknings- och bidragssystem

¹⁸ Manualer samt rutinbeskrivningar, internt i Borås Stad, inskickat 2023-09-29 vid besvarande av enkät.

¹⁹ Manual och rutinbeskrivning Restaurangrapportering, Miljöförvaltningen, 2023-05-22

²⁰ Sokigo: <https://sokigo.com/produkter/byggr/>

Ecos2

(Miljöförvaltningen)

Ecos2 är ett ärendehanteringssystem som hjälper tillsynspersonal utföra kontroller samt ta fram efterföljande dokumentation och avgiftshantering. Systemet ger en samlad bild över pågående/ avslutade ärenden och underlätta planering. Ecos2 visar ärende- och tillsynshistorik samt planerade tillsyn, brister, förelägganden, åtgärder m.m.²¹

Heroma

(Servicekontoret)

Heroma är Borås Stads personal- och lönesystem. Heroma hanterar alla anställningar, schema- och bemanningsplanering, löneadministration, statistik, e-rekrytering och dokumentation i rehabiliteringsärenden.²²

IST Extens

(Förskoleförvaltningen, Grundskoleförvaltningen, Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen)

Programmet Extens är ett grundsystem för elevregistrering som används av de tre utbildningsförvaltningarna i Borås Stad.²³ Extens är förskolornas och skolornas administrativa system som hanterar ett antal funktioner bl.a. beräkning av fakturaunderlag för barnomsorgsavgifter samt fördelning av skolpeng till friskolor samt kommunala skolor. Förvaltningarna använder systemet för elevregistrering, resursfördelning, betyg och nationella prov.

KomMa

(Servicekontoret)

KomMa är Servicekontorets försystem där hanteras debiteringar av ett flertal tjänster, främst från avdelningarna Fordon Förråd Verkstad, Dataservice, Entreprenad, och delvis också från Personal- och Löneservice.²⁴ KomMa verksamhetssystem täcker stora delar av Servicekontorets hantering av digital, mobil och effektiv administration i olika delar av teknisk förvaltning/intern serviceförvaltning.²⁵

PlanIT/Solen

(Tekniska förvaltningen)

PlanIT är ett digitalt bokningssystem avseende färdtjänst. Den som blivit beviljat ett färdtjänstillstånd kan logga in och boka samt avboka resor genom bokningssystemet.²⁶

Solen är det program som handläggning av färdtjänstillstånd görs i. Bokningarna görs i ett program som heter Planet och allt efterarbete, bland annat kundfakturafilerna som skickas till Agresso, görs i Pluto. Sedan sammanställs totala reseinformationer, som kommit från Planet och sparats i Pluto, i en annan fil när avdelningen kör kundfaktureringen. Dessa båda filer skickas sedan via TEIS till Agresso när körningen av filerna är klar.

²¹ <https://sokigo.com/produkter/ecos/>

²² <https://intranet.boras.se/serviceochstod/administrativsystemochitjanster/heroma.4.75a354171487efe43feb44b6.html>

²³ Borås Stads intranät: <https://guider.boras.se/smartass/5461.guide?pageNumber=1>

²⁴ <https://intranet.boras.se/serviceochstod/administrativsystemochitjanster/kommadebiteringshistorik.4.1a052cd6179eb5938e966d0d.html>

²⁵ <https://www.fristadkonsult.se/KomMaVerksamhetssystem>

²⁶ <https://www.boras.se/omsorgochstod/fardtjanstochriksfardtjanst/fardtjanst.4.793892fe158af8a7e7026f06.html>

StudyAlong

(Kulturförvaltningen)

StudyAlong är ett verksamhetssystem för kultur- och musikskolor levererat av StudyAlong AB. Verksamhetssystemet hanterar kommunikation, administration, elevhantering och pedagogik.²⁷

Vitec

(Lokalförsörjningsförvaltningen och Samhällsbyggnadsförvaltningen)

Vitec Fastighet, som används av Lokalförsörjningsförvaltningen, är en leverantör av mjukvara för byggnads- och fastighetsbranschen.²⁸ Verksamhetssystemet är ett systemstöd för hantering av uthyrning, tekniska förvaltning, energi och hållbarhet samt ekonomi för fastighetsbolag.²⁹

Vitec Mark, som används av Mark- och exploateringsavdelningen på Samhällsbyggnadsförvaltningen, för administration av arrenden och tomträtter.

Viva

(Vård- och äldreomsorgen, Sociala omsorgsförvaltningen, Individ- och familjeomsorgsförvaltningen, Arbetslivsförvaltningen)

Viva är Borås Stads verksamhetssystem för vård och omsorg. Viva är processororienterat och ger stöd för verksamheterna i deras arbetsprocesser och arbetsflöden. Verksamhetssystemet används inom samtliga lagrum och flöden i Borås Stad.³⁰

²⁷ <https://stage3.studyalong.se/om/>

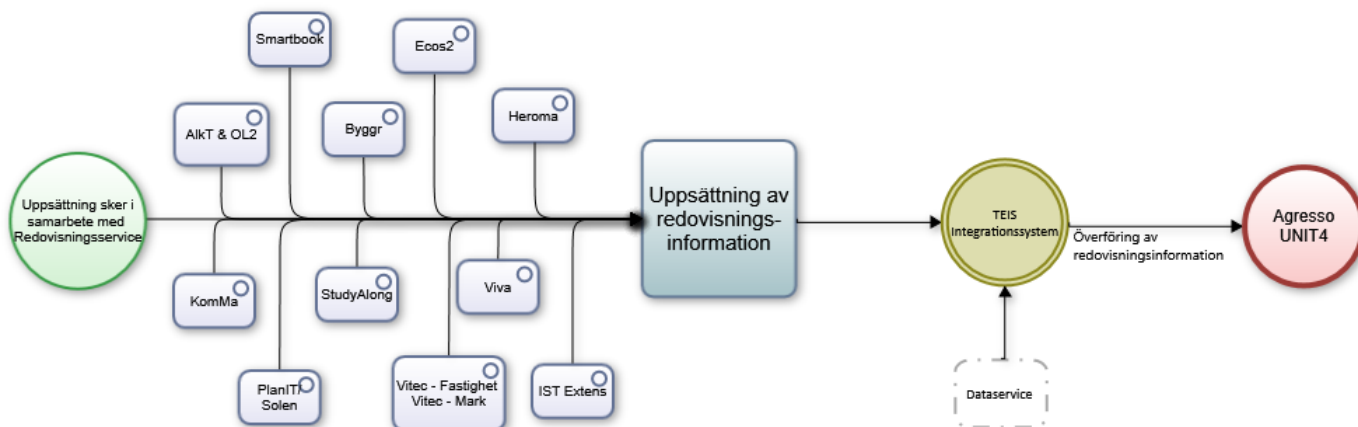
²⁸ <https://www.vitecsoftware.com/affarsenheter/vitec-fastighet/>

²⁹ <https://www.vitec-fastighet.com/systemstod-tjanster/>

³⁰ <https://intranet.boras.se/serviceochstod/hjalpochsupport/itvardochomsorg3030/system/viva.4.4379bcdf16363231e8b44c79.html>

2.4 Uppsättning av förssystem

I figur 1 beskrivs processen vid överföring till ekonomisystemet Agresso Unit4.

Figur 1 Försystemen uppsätts och överförs till ekonomisystemet Agresso Unit4.

Beskrivning processkarta

Processkartan ovan beskriver generellt flödet från försystemen till ekonomisystemet Agresso Unit4. Samtliga system har på ett eller annat sätt fått hjälp av Redovisningsservice vid uppsättningen av bokföringsinformation som ska föras över från försystem till ekonomisystemet. Överföringen sker sedan via integrationssystemet TEIS, som administreras av Dataservice. Sedan ser Redovisningsservice till att försystemets information överförs till ekonomisystemet. Överföringen av redovisningsinformation kontrolleras sedan av Redovisningsservice att filen inkommit till ekonomisystemet utan felaktigheter. I vissa fall kontrollerar försystemens systemförvaltare själva dessa filer. Slutdelen av integrationerna till ekonomisystemet ansvarar Redovisningsservice för. Gällande ett par av försystemen gör Redovisningsservice även intern kontroll av filerna, d.v.s. att även innehållet i filen är korrekt. Gällande ett av försystemen har Redovisningsservice identifierat fel vid fakturering och utbetalning vilket sedan förvaltningen rätt ut.

Flera av förvaltningarna, sex stycken, har upprättat egna processbeskrivningar. Fritids- och folkhälsoförvaltningen, Kulturförvaltningen, Förskoleförvaltningen, Grundskoleförvaltningen, Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen, Tekniska förvaltningen, Lokalförörjningsförvaltningen och Samhällsbyggnadsförvaltningen hänvisar till systemleverantörens systemdokumentation.

2.5 Enkät svar

2.5.1 Enkät svar från systemförvaltare, förssystem, Borås Stad

Enkät svaren visar att samtliga förssystem och dess moduler är uppsatta med hjälp av Redovisningsservice utom ett av systemen, där inget svar angetts om hur det är uppsatt. Enligt Redovisningsservice behöver alla förssystem som integreras med Agresso ekonomisystem en medverkan från Redovisningsservice och konsult från Agresso. Stadsrevisionen noterar därutöver att olika information från försystemen förs över till ekonomisystemet.

Enkät svaren visar att flera av förvaltningarna har egna processbeskrivningar, manualer och andra rutinbeskrivningar. Några av förvaltningarna har inte egna processbeskrivningar, utan hänvisar till systemdokumentation och manualer som leverantörer av systemen levererat.

Se vidare i bilaga 2, där samtliga enkät svar finns förtecknade i en tabell.

2.6 Intervjuer

En handfull intervjuer har hållits med tjänstepersoner som företräder försystem på olika sätt, systemförvaltare, handläggare m.fl.

Dataservice uppger att försystemen levererar olika mycket information till ekonomisystemet Agresso Unit4. Intervjuade menar att detta beror på att det är olika mycket information som förs över till ekonomisystemet Agresso Unit4 från försystemen. Detta beror delvis på vilken information försystemet respektive ekonomisystemet klarar av att överföra. Enligt intervjuade ser detta olika ut för olika system. Med utgångspunkt i risk- och väsentlighetsanalys har tre system valts ut för fördjupade intervjuer om dessa system.

2.6.1 Vitec Fastighet

På en av förvaltningarna pågår ett projekt i samband med konsult där utgångspunkten är att själva faktureringen ska ske från försystemet medan reskontran ligger i ekonomisystemet. Detta antas avhjälpa den avstämningsproblematik som finns i nuläget mellan hur bokföringen är uppsatt i Vitec och Agresso och underlätta den administrativa hanteringen kring detta. Det är ett sätt att säkerställa att rätt debiteringsinformation finns i ekonomisystemet. Enligt intervjuade på denna förvaltning så kan detta arbetssätt förenkla administrationen och säkerställa att nödvändig säkerställd redovisningsinformation förs över. Intervjuade menar även att tidigare avstämningsproblem mellan systemen på det sättet kan lösas.

2.6.2 Smartbook

Det andra systemet, där nuvarande systemförvaltare har intervjuats, har haft mycket hjälp av såväl leverantören som Redovisningsservice vid upprättande av redovisningen från försystemet till ekonomisystemet. Systemförvaltaren för systemet menar att det nya systemets uppsättning är generellt tidsfrigörande och halvautomatiserat. Utbetalningen sker via ekonomisystemet och de får hjälp av leverantörsansvarig på Redovisningsservice för avstämning och redovisning. Utbetalningarna ska attesteras av två handläggare eller en handläggare och förvaltningschef, tvåhandsprincipen gäller för systemet.

2.6.3 KomMa

Det tredje systemet har kommunen haft sedan år 1992. Enligt intervjuade blir bokföringen klumbokförd, p.g.a. att Agresso Unit4 inte riktigt kan leverera all den information som försystemet skulle behöva ha med på fakturorna. Förvaltningen lägger till bilagor manuellt för att få med den information som behövs eftersom ekonomisystemet inte klarar av all information som förvaltningen vill ska finnas med.

Förvaltningen uppdaterar SLA-avtal (Service Level Agreement) med Dataservice och konsulten löpande varje år.

3. Stadsrevisionens bedömningar

Stadsrevisionen har granskat Borås Stads olika försystem till ekonomisystemet Agresso Unit4. Granskningen syftar till att bedöma om integrationen mellan externa system (försystem) och Borås Stads ekonomisystem Agresso Unit4 bedrivs i enlighet med tillämpliga regelverk när det gäller bokföring och redovisning. Granskningen syftar även till att granska om arbetet bedrivs med en tillräcklig intern kontroll. Bedömningar utgår ifrån granskningens frågeställningar nedan.

Finns tillräcklig dokumentation och processbeskrivning för respektive integration och för integrationerna totalt sett?

Granskningen visar att sammanlagt tolv försystem integreras till ekonomisystemet Agresso Unit4 via integrationsmodulen TEIS. Integrationen hanteras i huvudsak av Dataservice. Det finns inte någon övergripande processkartläggning avseende hur försystemen påverkar ekonomisystemet eller redovisningen. Endast hälften av förvaltningarna som har försystem har upprättat egna processbeskrivningar i detta avseende. Andra förvaltningar hänvisar processbeskrivningar till systemleverantörens systemdokumentation. Stadsrevisionen bedömer att samtliga försystem behöver ha en aktuell processbeskrivning. Detta för att hanteringen ska leva upp till Bokföringslagens regelverk. Med denna utgångspunkt bedömer Stadsrevisionen att Fritids- och folkhälsonämndens, Kulturnämndens, Förskolenämndens, Grundskolenämndens, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens, Tekniska nämndens, Lokalförörjningsnämndens och Samhällsbyggnadsnämndens arbete inom området inte fullt ut bedrivs i enlighet med gällande regelverk. Nämnderna behöver upprätta egna processbeskrivningar för de försystem som integreras. Kommunstyrelsen och Servicenämnden behöver även ta fram en övergripande processbeskrivning.

Finns rutiner och arbetsätt som säkerställer att tillräcklig och spårbar räkenskapsinformation förs över från de externa systemen till ekonomisystemet?

Rutinerna för filöverföring är enligt vittalande i granskningen tydliga och säkerställda från Dataservice vid Servicenämnden. I granskningen framkommer dock att olika försystem levererar olika mycket information till ekonomisystemet Agresso Unit4. Det ska enligt Bokföringslagen vara möjligt att utan svårighet kunna följa och förstå de enskilda bokföringsposternas behandling och upprättande. Bokföringen ska vara enhetlig för samtliga försystem, i den mån det är möjligt utifrån försystemens eventuella begränsningar. Granskningen visar dessutom att för ett försystem (KomMa) behöver förvaltningen lägga till bilagor manuellt för att få den information som behövs eftersom ekonomisystemet inte klarar av all information.

Stadsrevisionen bedömer att det finns behov av att ytterligare beskriva vilken redovisningsinformation som hanteras av olika försystem för att uppfylla gällande regelverk. Det finns även behov av att kartlägga och dokumentera vilken redovisningsinformation som förs över till ekonomisystemet Agresso Unit4 från respektive försystem. Stadsrevisionen bedömer att spårbarheten i försystemet KomMa:s transaktioner behöver utvecklas. Detta för att uppfylla gällande regelverk på verifiering i ekonomisystemet.

Genomförs tillräckliga kontroller på den räkenskapsinformation som förs över?

När det gäller kontroller genomför Redovisningsservice vid Servicenämnden kontroller av totalsumman för alla försystems filer som överförs till ekonomisystemet. Merparten av förvaltningarna gör dock inga egna kontroller utöver den avstämning som Redovisningsservice gör. Några av förvaltningarna genomför regelbundna stickprov, som en del av förvaltningens interna kontroll. Stadsrevisionen bedömer att den interna kontrollen av redovisningsinformationen behöver utvecklas. Stadsrevisionen rekommenderar att kontroller även utförs av annan än systemägaren/förvaltaren av försystemet.

Finns gällande avtal för respektive försystem?

Det framkommer i granskningen att det finns skriftliga avtal för samtliga försystem. Stadsrevisionen noterar dock att flera av avtalen inte är uppdaterade sedan 2014/2015. Ett förbättringsområde är enligt Stadsrevisionens bedömning att se över dessa avtal, och säkerställa att de innefattar aktuell och relevant information.

Sammanfattande bedömning

Stadsrevisionen bedömer att samtliga försystem behöver ha aktuell processbeskrivning. Detta för att leva upp till Bokföringslagens regelverk. Med denna utgångspunkt bedömer Stadsrevisionen att Fritids- och folkhälsonämndens, Kulturnämndens, Förskolenämndens, Grundskolenämndens, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens, Tekniska nämndens, Lokalförsörjningsnämndens och Samhällsbyggnadsnämndens arbete inom området inte fullt ut bedrivs i enlighet med gällande regelverk. Nämnderna behöver upprätta egna processbeskrivningar för de försystem som integreras. Kommunstyrelsen och Servicenämnden behöver även ta fram en övergripande processbeskrivning.

Stadsrevisionen bedömer att det finns behov av att ytterligare beskriva vilken redovisningsinformation som hanteras av olika försystem för att uppfylla gällande regelverk. Det finns även behov av att kartlägga och dokumentera vilken redovisningsinformation som förs över till ekonomisystemet Agresso Unit4 från respektive försystem. Stadsrevisionen bedömer att den interna kontrollen av redovisningsinformationen behöver utvecklas.

Andreas Ekelund
Revisionschef

Anna Sandström
Granskningsansvarig
Certifierad kommunal yrkesrevisor

4. Källförteckning

Lagar och förordningar

Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)

Rådet för kommunal redovisning (RKR) R1 bokföring

Bokföringslagen (1999:1078)

Ekonomisystem

Agresso - Borås Stads intranät:

<https://intranet.boras.se/serviceochstod/administrativsystemochittjanster/agressouni-t4erp.4.75a354171487efe43feb43d7.html>

Försystem till ekonomisystemet

Smartbook - <https://www.boras.se/upplevaochgora/foreningsliv.4.461763c21582ce0434bb2b4.html>

Bilaga 1 Verksamhetsbeskrivning Boknings- och bidragssystem

AlkT och OL2 - Manualer samt rutinbeskrivningar, internt i Borås Stad, inskickat 2023-09-29 vid besvarande av enkät. Manual och rutinbeskrivning Restaurangrapportering, Miljöförvaltningen, 2023-05-22

Byggr - Sokigo: <https://sokigo.com/produkter/byggr/>

Ecos2: <https://sokigo.com/produkter/ecos/>

Heroma - Borås Stads intranät:

<https://intranet.boras.se/serviceochstod/administrativsystemochittjanster/heroma.4.75a354171487efe43feb44b6.html>

IST Extens - Borås Stads intranät: <https://guider.boras.se/smartass/5461.guide?pageNumber=1>

KomMa - Borås Stads intranät:

<https://intranet.boras.se/serviceochstod/administrativsystemochittjanster/kommadebiterings-historik.4.1a052cd6179eb5938e966d0d.html>

<https://www.fristadkonsult.se/KomMaVerksamhetssystem>

PlanIT/Solen:

<https://www.boras.se/omsorgochstod/fardtjanstochriksfardtjanst/fardtjanst.4.793892fe158a-f8a7e7026f06.html>

StudyAlong: <https://stage3.studyalong.se/om/>

Vitec: <https://www.vitecsoftware.com/affarsenheter/vitec-fastighet/>

<https://www.vitec-fastighet.com/systemstoed-tjaenster/>

Viva - Borås Stads intranät:

<https://intranet.boras.se/serviceochstod/hjalpochsupport/itvardochomsorg3030/system/viva.4.4379bcaf16363231e8b44c79.html>

Intervjuer

Intervju 1 och 2 med representanter för Förvaltning 1 2023-06-28

Intervju 3 och 4 med representanter för Förvaltning 2 2023-11-21

Intervju 5, 6 och 7 med representanter för Förvaltning 3 2023-11-21

Intervju 8 och 9 med representanter för Förvaltning 4 2023-11-25

Enkäter

Enkät från systemförvaltare på förvaltning 1 – 2023-09-18

Enkät från systemförvaltare på förvaltning 2 – 2023-09-21

Enkät från systemförvaltare på förvaltning 3 – 2023-09-25

Enkät från systemförvaltare på förvaltning 4 – 2023-09-26

Enkät från systemförvaltare på förvaltning 5 – 2023-09-28

Enkät från systemförvaltare på förvaltning 6 – 2023-09-29

Enkät från systemförvaltare på förvaltning 7 – 2023-10-02

Enkät från systemförvaltare på förvaltning 8 – 2023-10-12

Enkät från systemförvaltare på förvaltning 9 – 2023-10-13

Enkät från systemförvaltare på förvaltning 10 – 2023-11-06

Enkät från systemförvaltare på förvaltning 11 – 2023-11-20

Enkät från systemförvaltare på förvaltning 12 – 2024-01-18

Övrigt

Bokföringsnämndens Vägledning till BFNAR 2013:2, 2017-12-08

Bilaga 1

Exempel 2.4 Sidoordnad bokföring – kundreskontra

Förutsättningar:

Ett tjänsteföretag har en årlig nettoomsättning på 9 mkr. Företagets ekonomiavdelning sköter fakturahanteringen och bokföringen. Företaget använder ett standardiserat bokföringsprogram med en integrerad modul för fakturering och kundreskontra (sidoordnad bokföring). Företaget upprättar samtliga utgående fakturor i faktureringsprogrammet, normalt ca 2000 fakturor per år.

Tänk så här:

Affärshändelserna ska enligt 5 kap. 1 § BFL bokföras på ett sådant sätt att det är möjligt att kontrollera fullständigheten i bokföringsposterna och överblicka verksamhetens förlopp, ställning och resultat. I de fall det behövs för att ge en tillfredsställande kontroll och överblick ska enligt 5 kap. 4 § BFL konton över tillgångar, avsättningar, skulder och eget kapital specificeras i en sidoordnad bokföring.

Företaget har ett stort antal kunder. För att kunna uppnå en tillfredsställande kontroll och överblick över kundfordringarna bedömer företaget att det behöver ha en sidoordnad bokföring, kundreskontra, som visar fordringsförhållandet till varje enskild kund.

När faktureringen är klar uppdateras kundreskontran automatiskt med uppgifterna i de utgående fakturorna. Efter uppdateringen visar kundreskontran omfattningen och sammansättningen av företagets fordran på varje enskild kund. Uppgifterna i de utgående fakturorna överförs samtidigt automatiskt till bokföringsprogrammet för presentation i både registreringsordning och i systematisk ordning. När företaget får betalt från kunden registreras inbetalningen kundreskontran samtidigt som uppgifterna överförs automatiskt till bokföringsprogrammet för presentation i registreringsordning och systematisk ordning.³¹

³¹ Bokföringsnämndens vägledning, exempel 2.4, 2017-02-08, sid. 99, <https://www.bfn.se/wp-content/uploads/2020/06/v113-2-bokforing-1.pdf>

Bilaga 2 Enkätvar från systemförvaltare, försystem, Borås Stad

Försystem	Integreras via	Uppsatt med hjälp av	Information som integreras	Processbeskrivning	Uppdaterade avtal
Actor Smartbook	Dataservice, även Redovisningsservice och leverantören till hjälp.	Redovisningsservice.	Fakturor för idrottsanläggningar och utbetalning av bidrag, via Agresso.	Smartbook har inte dokumenterats/ uppritats i Canea.	Ja.
AlkT och OL2	Skapas integrationsfil som läses in med hjälp av Dataservice.	Leverantören av systemen, (Ekonomiintegrationsdokument bifogat). Med hjälp av redovisningsservice.	Debitering av avgifter.	Egen processbeskrivning och manualer.	Ja.
Byggr	Överföringen sker från ByggR via TEIS och läses sedan in i Agresso av Redovisningsservice.	Bygglovshandläggare/ administratör, ekonom, IT-samordnare, redovisnings-service samt konsulter från Sokigo och Agresso har tillsammans utformat information till Agresso.	Fakturering av bygglov samt mätningsuppdrag.	Egen processbeskrivning.	Ja.
Ecos2	Miljöförvaltningens system Tekos och Redovisningsservice.	Redovisningsservice och systemleverantören. Uppfyller lagkrav.	Fakturering av miljö- och hälsoskyddstillsynsavgifter.	Egen processbeskrivning samt kopplingsbeskrivning.	Ja.
Heroma	Skapas integrationsfil som läses in med hjälp av Dataservice.	Obligatoriska koddelar i Agresso, uppsatt med hjälp av Redovisningsservice.	Löneuppgifter och lönefil, samtliga löneutbetalningar.	Egen processbeskrivning.	Ja (2015).
IST Extens	Skapas integrationsfil som läses in med hjälp av Dataservice.	Vid uppsättning av en integration medverkar alltid både resurser från det integrerande systemet och Redovisningsservice och agresso-konsult.	Barnomsorgs/skolavgifter, betalning av ersättning till friskolor m fl. Canea processkarta finns för förskolan/ Servicekontorets verksamheter.	Systemdokumentation, ej egen processbeskrivning.	Ja (2014).
KomMa	Integrationsunderlag integreras via Teis, Dataservice.	Dataservice och Redovisningsservice.	Tre integrationer – kostnadsfördelning, externa kundfakturor och internfakturor.	Egna integrationsunderlag.	Ja (uppd 2023, grundavtal från 1992)
PlanIT\Solen	Dataservice, Teis.	Med hjälp av Redovisningsservice på Servicekontoret, leverantören och konsult.	Tekniska förvaltningens kundfakturor för färdtjänst.	Nej, inga processbeskrivningar.	–
StudyAlong	Dataservice, Teis.	Leverantör och Redovisningsservice.	Kulturförvaltningens musikskoleavgifter m.m.	De regler, processer och styrdokument som gäller är samverkat mellan leverantör och kundreskontran.	Ja, nytt system.
Vitec Fastighet	Dataservice, Teis.	Dataservice och förvaltningen. Enligt leverantörens avtal finns beslut om verktyg/molntjänst.	Lokalhyror.	Ingen egen processbeskrivning, leverantörens systembeskrivning.	Ja (2014).
Vitec Mark	Dataservice, Teis.	Vet ej.	Arrenden och tomträtter.	Ingen egen processbeskrivning, leverantörens systembeskrivning.	–
Viva	Dataservice, Teis, faktureras via Agresso.	Obligatoriska koddelar i Agresso, uppsatt med hjälp av Redovisningsservice och systemadministratör för Viva.	Debiteringskörning för omsorgsavgifter och ersättningar, köp/sälj-fördelning.	Egna processbeskrivningar.	Ja.

BORÅS
STAD

STADSREVISIONEN

Besöksadress Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås
Telefon 033-35 71 56 **E-post** revisionskontoret@boras.se
Webbplats boras.se/stadsrevisionen

RAPPORTSAMMANDRAG

Granskning av försystem till ekonomisystemet i Borås Stad

2024-02-19

Stadsrevisionen har granskat Borås Stads olika försystem till ekonomisystemet Agresso Unit4. Granskningen syftar till att bedöma om integrationen mellan externa system (försystem) och Borås Stads ekonomisystem Agresso Unit4 bedrivs i enlighet med tillämpliga regelverk när det gäller bokföring och redovisning. Granskningen syftar även till att granska om arbetet bedrivs med en tillräcklig intern kontroll. Bedömningar utgår ifrån granskningens frågeställningar nedan.

Finns tillräcklig dokumentation och processbeskrivning för respektive integration och för integrationerna totalt sett?

Granskningen visar att sammanlagt tolv försystem integreras till ekonomisystemet Agresso Unit4 via integrationsmodulen TEIS. Integrationen hanteras i huvudsak av Dataservice. Det finns inte någon övergripande processkartläggning avseende hur försystemen påverkar ekonomisystemet eller redovisningen. Endast hälften av förvaltningarna som har försystem har upprättat egna processbeskrivningar i detta avseende. Andra förvaltningar hänvisar processbeskrivningar till systemleverantörens systemdokumentation. Stadsrevisionen bedömer att samtliga försystem behöver ha en aktuell processbeskrivning. Detta för att hanteringskaleva upp till Bokföringslagens regelverk. Med denna utgångspunkt bedömer Stadsrevisionen att Fritids- och folkhälsonämndens, Kulturnämndens, Förskolenämndens, Grundskolenämndens, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens, Tekniska nämndens, Lokalförvaltningsnämndens och Samhällsbyggnadsnämndens arbete inom området inte fullt ut bedrivs i enlighet med gällande regelverk. Nämnderna behöver upprätta egna processbeskrivningar för de försystem som integreras. Kommunstyrelsen och Servicenämnden behöver även ta fram en övergripande processbeskrivning.

Finns rutiner och arbetssätt som säkerställer att tillräcklig och spårbar räkenskapsinformation förs över från de externa systemen till ekonomisystemet?

Rutinerna för filöverföring är enligt vidtalande i granskningen tydliga och säkerställda från Dataservice vid Servicenämnden. I granskningen framkommer dock att olika försystem levererar olika mycket information till ekonomisystemet Agresso Unit4. Det ska enligt Bokföringslagen vara möjligt att utan svårighet kunna följa och förstå de enskilda bokföringsposternas behandling och upprättande. Bokföringen ska vara enhetlig för samtliga försystem, i den mån det är möjligt utifrån försystemens eventuella begränsningar. Granskningen visar dessutom att för ett försystem (KomMa) behöver förvaltningen lägga till bilagor manuellt för att få den information som behövs eftersom ekonomisystemet inte klarar av all information.

Stadsrevisionen bedömer att det finns behov av att ytterligare beskriva vilken redovisningsinformation som hanteras av olika försystem för att uppfylla gällande regelverk.

Det finns även behov av att kartlägga och dokumentera vilken redovisningsinformation som förs över till ekonomisystemet Agresso Unit4 från respektive försystem. Stadsrevisionen bedömer att spårbarheten i försystemet KomMa:s transaktioner behöver utvecklas. Detta för att uppfylla gällande regelverk på verifiering i ekonomisystemet.

Genomförs tillräckliga kontroller på den räkenskapsinformation som förs över?

När det gäller kontroller genomför Redovisningsservice vid Servicenämnden kontroller av totalsumman för alla försystems filer som överförs till ekonomisystemet. Merparten av förvaltningarna gör dock inga egna kontroller utöver den avstämning som Redovisningsservice gör. Några av förvaltningarna genomför regelbundna stickprov, som en del av förvaltningens interna kontroll. Stadsrevisionen bedömer att den interna kontrollen av redovisningsinformationen behöver utvecklas. Stadsrevisionen rekommenderar att kontroller även utförs av annan än systemägaren/förvaltaren av försystemet.

Finns gällande avtal för respektive försystem?

Det framkommer i granskningen att det finns skriftliga avtal för samtliga försystem. Stadsrevisionen noterar dock att flera av avtalen inte är uppdaterade sedan 2014/2015. Ett förbättringsområde är enligt Stadsrevisionens bedömning att se över dessa avtal, och säkerställa att de innefattar aktuell och relevant information.

Sammanfattande bedömning

Stadsrevisionen bedömer att samtliga försystem behöver ha aktuell processbeskrivning. Detta för att leva upp till Bokföringslagens regelverk. Med denna utgångspunkt bedömer Stadsrevisionen att Fritids- och folkhälsonämndens, Kulturnämndens, Förskolenämndens, Grundskolenämndens, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens, Tekniska nämndens, Lokalförvaltningsnämndens och Samhällsbyggnadsnämndens arbete inom området inte fullt ut bedrivs i enlighet med gällande regelverk. Nämnderna behöver upprätta egna processbeskrivningar för de försystem som integreras. Kommunstyrelsen och Servicenämnden behöver även ta fram en övergripande processbeskrivning.

Stadsrevisionen bedömer att det finns behov av att ytterligare beskriva vilken redovisningsinformation som hanteras av olika försystem för att uppfylla gällande regelverk. Det finns även behov av att kartlägga och dokumentera vilken redovisningsinformation som förs över till ekonomisystemet Agresso Unit4 från respektive försystem. Stadsrevisionen bedömer att den interna kontrollen av redovisningsinformationen behöver utvecklas.

BORÅS
STAD

STADSREVISIONEN

Besöksadress Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås
Telefon 033-35 71 56 **E-post** revisionskontoret@boras.se
Webbplats boras.se/stadsrevisionen

Serviceämnden
Lokalförsljningsämnden
Miljö- och konsumentämnden
Samhällsbyggnadsämnden
Tekniska nämnden
Förskolenämnden
Grundskolenämnden
Gymnasie- och vuxenutbildningsämnden
Fritids- och folkhälsonämnden
Kulturämnden
Individ- och familjeomsorgsämnden
Arbetslivsämnden
Sociala omsorgsämnden
Vård- och äldreämnden
Kommunstyrelsen

Granskning av försystem till ekonomisystemet i Borås Stad

Stadsrevisionen har granskat Borås Stads olika försystem till ekonomisystemet Agresso Unit4. Granskningen syftar till att bedöma om integrationen mellan externa system (försystem) och Borås Stads ekonomisystem Agresso Unit4 bedrivs i enlighet med tillämpliga regelverk när det gäller bokföring och redovisning. Granskningen syftar även till att granska om arbetet bedrivs med en tillräcklig intern kontroll. Granskningen visar att sammanlagt tolv försystem integreras till ekonomisystemet.

Stadsrevisionen bedömer att samtliga försystem behöver ha en aktuell processbeskrivning. Detta för att hanteringen ska att leva upp till bokföringslagens regelverk. Med denna utgångspunkt bedömer Stadsrevisionen att Fritids- och folkhälsonämndens, Kulturämndens, Förskolenämndens, Grundskolenämndens, Gymnasie- och vuxenutbildningsämndens, Tekniska nämndens, Lokalförsljningsämndens och Samhällsbyggnadsämndens arbete inom området inte fullt ut bedrivs i enlighet med gällande regelverk. Nämnderna behöver upprätta egna processbeskrivningar för de försystem som integreras. Kommunstyrelsen och Serviceämnden behöver även ta fram en övergripande processbeskrivning.

Stadsrevisionen bedömer att det finns behov av att ytterligare beskriva vilken redovisningsinformation som hanteras av olika försystem för att uppfylla gällande regelverk. Det finns även behov av att kartlägga och dokumentera vilken redovisningsinformation som förs över till ekonomisystemet från respektive försystem. Stadsrevisionen bedömer att den interna kontrollen av redovisningsinformationen behöver utvecklas.

I övrigt hänvisar Stadsrevisionen till resultat och rekommendationer i bilagd rapport.

*Missiv med bilagd rapport och rapportssammandrag tillställs Kommunstyrelsen och nämnderna.
Svar från Kommunstyrelsen och nämnderna med planerade åtgärder emottas senast 2024-06-30.*

Bengt Sandell
Ordförande första revisorsgruppen

Boris Preijde
Ordförande andra revisorsgruppen

Borås Stads Revisionskontor

Emelie Wigforss
HandläggareDatum
2024-05-30Instans
Förskolenämnden
Dnr FN 2024-00004 1.1.3.0

Anmälningens ärenden 2024

Förskolenämndens beslut

Förskolenämnden beslutar att godkänna redovisning av anmälningens ärenden för perioden 11 april 2024 – 22 maj 2024.

Anmälningens ärenden

1. Anmälan av förändring i ägar- och ledningskretsen - Guldbaggens förskola
Dnr 2024-00079
2. Anmälan av förändring i ägar- och ledningskretsen - Montessoriförskolan Globen
Dnr 2024-00087
3. Beslut specialpedagogik för lärande 2024-2025
Dnr 2024-00082
4. Beslut statsbidrag fortbildning specialpedagog vt 24
Dnr 2024-00090
5. Kommunfullmäktiges beslut 2024-04-25 § 65 Personalekonomisk redovisning 2023
6. Kommunstyrelsens beslut 2024-04-29 § 144 Projekteringsframställan Hässlegården, utbyggnad kök
Dnr 2024-00070
7. Kulturnämndens beslut 2024-05-13 § 72 Mötesplats Kristineberg
8. Revisionsredogörelse år 2023 Förskolenämnden
Dnr 2024-00080
9. Inkomna synpunkter april

Andreas Ekström
Ordförande

Ina Furtenbach
Förvaltningschef

Emelie Wigforss
HandläggareDatum
2024-05-30Instans
Förskolenämnden
Dnr FN 2024-00005 1.1.3.0

Redovisning av delegationsbeslut 2024

Förskolenämndens beslut

Förskolenämnden beslutar att godkänna redovisning av delegationsbeslut för perioden 11 april 2024 – 22 maj 2024.

Ärendet i sin helhet

Förskolenämnden har i vissa ärenden överlåtit sin beslutanderätt till tjänstepersoner och ledamöter i enlighet med nämndens delegationsordning. Där framgår det även vilka delegationsbeslut som ska redovisas till nämnden. Redovisningen innebär inte att nämnden omprövar eller fastställer delegationsbesluten.

Delegationsbeslut

1. Delegationsbeslut A8 - Beslut om avslag vid begäran om allmän handling
Dnr 2024-00061
2. Delegationsbeslut C1-3 april - Tillsvidareanställningar
Dnr 2024-00015
3. Delegationsbeslut C4 april - Tidsbegränsade anställningar
Dnr 2024-00015
4. Delegationsbeslut D8 – förtur till särskild förskola löpnummer 3
Dnr 2024-00040
5. Delegationsbeslut D9 april - Uppsägning av plats på grund av frånvaro i minst tre månader
Dnr 2024-00043
6. Delegationsbeslut D15 april - Beslut om mottagande av barn från annan kommun i förskola
Dnr 2024-00042

7. Delegationsbeslut G3 hyresgästanpassning ombyggnation kök -
Byttorpsgårdens förskola
Dnr 2024-00003
8. Utökad tid på förskola löpnummer 68-83
Dnr 2024-00002
9. Anmälan av kränkande behandling löpnummer 12-17
Dnr 2024-00001
10. Utredning av kränkande behandling löpnummer 6 och 10-14
Dnr 2024-00001
11. Uppföljning och utvärdering av kränkande behandling löpnummer 13
Dnr 2024-00001
12. Uppföljning och utvärdering av kränkande behandling löpnummer 33
Dnr 2023-00001

Andreas Ekström
Ordförande

Ina Furtenbach
Förvaltningschef